БЕОГРАД - 1941 - Немачка "казнена експедиција" стрељала је у Крагујевцу у Другом светском рату, у знак одмазде, више хиљада српских цивила. Повод за стрељање били су немачки губици у борби са јединицама покрета отпора 16. октобра на путу Крагујевац - Горњи Милановац. У тој борби Немци су имали 10 мртвих и 26 рањених војника. Приликом стрељања примењена је драконска одредба из наредбе генерала Франца Бемеа од 10. октобра, којом се прописује стрељање 100 Срба за једног убијеног Немца и 50 за рањеног. Акција одмазде изведена је 19. октобра у околним селима (Маршић, Илићево, Грошница) а 21. октобра у Крагујевцу (делимично и 20. октобра). Између осталих, тада су одведени и ђаци виших разреда гимназије (од петог до осмог разреда). Према до сада познатим подацима, убијене су 2.794 особе, од тога 415 у селима а 2.379 у Крагујевцу. У знак сећања на ужасан злочин, недалеко од споменика погинулима у Шумарицама, у Крагујевцу, сваке године се одржава Велики школски час, уз учешће уметника, ђака и грађана из свих крајева Србије.

Догодило се на данашњи дан. Данас је понедељак, 21. октобар, 294. дан 2019. До краја године има 71 дан.

1422 - Умро је француски краљ Шарл VI, који је 42 године провео на престолу. У почетку владавине називан је "Шарл Вољени", али је од 1392. имао очигледне психичке сметње па је добио надимак "Шарл Луди". Изазвао је рат француских покрајина Армањак и Бургундија, а током његове владавине Енглези су у Стогодишњем рату, предвођени краљем Хенријем V, 1415. нанели тежак пораз француским трупама у бици код Азенкура.

1760 - Рођен је јапански сликар Кацушика Хокусај, главни представник реализма у јапанском сликарству. Сликао је сцене из свакодневног живота и пределе, укључујући чувени циклус "Тридесет погледа на Фуџијаму".

1772 - Рођен је енглески писац и мислилац Семјуел Тејлор Колриџ, један од најзначајнијих енглеских књижевних критичара и романтичарских песника. Под утицајем немачке идеалистичке филозофије, заступао је спиритуално и религиозно тумачење живота, насупрот енглеској емпиристичкој филозофији. Дела: поеме "Кристобела", "Кублај Кан", збирка песама "Лирске баладе" (с Вилијамом Вордсвортом), критике "Предавања", "Биографхиа Литерариа".

1790 - Рођен је француски писац и дипломата Алфонс де Ламартин, члан Француске академије. Био је активан у политици од 1834. до државног удара Наполеона III 1851. Након Фебруарске револуције 1848. постао је шеф дипломатије. Потиснут из политичког живота, посветио се књижевности. Славу му је донела већ прва збирка песама "Песничке медитације". Остала дела: збирка песама "Песничке и религиозне хармоније", поеме "Жослен", "Пад једног анђела" (с мотивима српских народних песама), прозна дела "Пут на исток" (у поглављу "Белешке о Србији" са симпатијама је писао о Србији, величајући борбу за слободу), "Историја жирондинаца".

1805 - Британска флота адмирала Хорејша Нелсона је на излазу из шпанске луке Кадис код Трафалгара, у бици тада најјачих поморских армада, потукла француско-шпанску флоту којом је командовао француски адмирал Пјер Силвестр де Вилнев. Обе флоте имале су по тридесетак бродова, али је рђаво маневрисање изазвало метеж у француско-шпанској флоти, што је Нелсон искористио и започео победоносни напад. Французи су изгубили 20 бродова, а Енглези ниједан. Победа је Енглеској обезбедила превласт на морима за читав наредни век, али је Нелсон смртно рањен и истог дана је умро.

1833 - Рођен је шведски хемичар, индустријалац, филантроп и проналазач Алфред Бернард Нобел, који је проналаском динамита 1867. стекао огромно богатство. Инсистирао је да динамит буде коришћен искључиво у мирнодопске сврхе. Тестаментом је оставио фонд од 9,2 милиона долара за додељивање награда за ванредна достигнућа у физици, хемији, медицини, књижевности и залагање за мир. Прве Нобелове награде Краљевска шведска академија доделила је 1901. пет година после Нобелове смрти. Од 1969. Академија додељује и награду за економију. Награду за мир додељује Нобелов комитет у Ослу.

1917 - Рођен је амерички трубач, певач, композитор, аранжер и шеф оркестра Џон Биркс "Дизи" Гилеспи, један од најбољих трубача и импровизатора у историји џеза. Одиграо је пресудну улогу у стварању тзв. би-бап музике.

1922 - Умро је Јаша Томић, српски новинар, политичар и писац. Школовао се у родном Вршцу, Темишвару и Кечкемету. Студирао је је у Бечу и Прагу, медицину и књижевност. Политичка борба одвукла га је од звршетка студија. Оснивач је групе тзв. "Вршачких социјалиста". Био је уредник "Заставе" и Милетићев наследник у Српској народној слободоумној странци (од 1891. Радикална странка). На Великој народној скупштини у Новом Саду 25.11.1918. одлучно је утицао на присаједињење Војводине (тада Бачка, Банат и Барања) Краљевини Србији. Дела: "Књижевна зрнца", "Песме", "Назарени", "Слике и приповетке", Доситеј Обрадовић", "Лепа књижевност и уметност".

1938 - Јапанске окупационе трупе су после неколико месеци бомбардовања заузеле кинески град Кантон.

1940 - Рођен је бразилски фудбалер Едсон Арантес до Насименто, познат као Пеле, према неподељеном мишљењу највећи играч у историји фудбала.

1944 - Америчке трупе су заузеле Ахен, први већи немачки град који је у Другом светском рату пао у руке савезника.

1949 - Рођен је израелски политичар Бењамин Нетанијаху, председник владе Израела. На изборима 1996. као кандидат десничарског Ликуда победио је дотадашњег шефа владе лабуристу Шимона Переса, али је три године доцније поражен од Пересовог наследника Ехуда Барака.

1966 - Брдо угљене прашине близу рудника у селу Аберфан у Велсу сручило се на школу и усмртило 116 ученика и 28 одраслих.

1969 - Умро је амерички писац Жан Луј Керуак, познат као Џек Керуак, најпознатији романсијер бит-покрета америчких књижевника педесетих година 20. века, којем је и дао име. Најчешће теме његових романа су сексуалност, наркотици, мистицизам, брзина, култ хедонизма и потрага за оностраним. Дела: романи "На путу", "Подземљаши", "Доктор Сакс", "Маги Касиди", "Анђели пустоши", "Бог Сар", "Сатира у Паризу", књиге песама "Мексико Сити блуз", "Химна - Боже моли се за мене", "Разбацане песме", путопис "Усамљени путник", филозофски трактат "Свете књиге златне вечности".

1969 - Вили Брант је формирао коалициону владу социјалдемократа и либерала и постао први социјалдемократски канцелар Западне Немачке. Водио је политику компромиса и споразумевања, посебно у односима са источноевропским земљама.

1984 - Умро је француски филмски режисер Франсоа Трифо, један од твораца "новог таласа" француског филма, који је светску славу стекао већ првим филмом "400 удараца", снимљеним 1959. Остали филмови: "Жил и Џим", "Америчка ноћ", "Прича о Адели", "Пуцајте на пијанисту", "Дивље дете", "Сусетка", "Последњи метро", "Украдени пољупци".

1990 - Вођу либанске Националне либералне партије Денија Шамуна, једног од лидера хришћанске заједнице у Либану, у Бејруту су, заједно с више чланова његове породице, убили исламски терористи.

1991 - Јединице Југословенске народне армије напустиле су Словенију, која се претходно, противправно, отцепила од Југославије.

1994 - САД и Северна Кореја су потписале споразум према којем ће Пјонгјанг замрзнути и потом напустити нуклеарни програм.

1999 - Више од 110 особа погинуло је приликом ракетног напада чеченских исламских терориста на пијацу у Грозном, главном граду руске аутономне републике Чеченије.

2002 - Најмање 14 особа је погинуло у експлозији аутомобила-бомбе коју су на северу

Израела активирали палестински исламски терористи.

2002 - Врховни суд САД одбацио је захтев за испитивање уставности погубљења људи који су имали мање од 18 година у тренутку извршења кривичних дела због којих им је изречена смртна казна.

2007 - Најмање 17 турских војника и 32 курдска побуњеника погинули су у сукобима у близини турско-ирачке границе, у једном од највећих окршаја од почетка вишедеценијског сукоба.

2008 - У извештају генералног секретара УН Бан Ки Муна наведено је да је приближно 250.000 особа било присиљено да, због жестоких сукоба, од почетка 2008. напусти своје домове у суданској области Дарфур, односно скоро 1.000 дневно. Према УН, од 2003. када су почели сукоби, око 300.000 лица је страдало а око 2,5 милиона је избегло упркос мировном споразуму из маја 2006.

2014 - Преминуо је Оскар де ла Рента, модни дизајнер. Облачио је прве даме САД, попут Жаклине Кенеди, и холивудске звезде. Рођен у Доминиканској републици, студирао је уметност у Шпанији, и прве кораке у свету моде направио је уз шпанског дизајнера Кристобала Баленсијагу. Сматран је за "класичног" креатора, познатог по наглашено женственим креацијама.

2014 - Преминула је Марија Црнобори, глумица. Рођена у Истри, Академију је завршила у Загребу, и у прво време је радила у загребачком ХНК и у Ријеци. Од 1947. налази се у београдском Југословенском драмском позоришту, где је играла и у првој представи ЈДП, 3. априла те године, "Краљ Бетајнове". Најзапаженије улоге остварила је на Великој сцени Југословенског драмског: Софоклову Антигону, Расинову Федру, Шекспирову Леди Магбет (Магбет), Гетеову Ифигенију (Ифигенија на Тауриди).

2017 - Влада у Мадриду активирала је члан 155 Устава Шпаније чиме је сугерисан низ мера за преузимање надлежности послова које је обављала владе Каталоније. Овим чином разрешена је регионална влада у Барселони због опредељења за сепаратизам. Акт је постао правоснажан пошто га је одобрио Сенат, горњи дом Скупштине Шпаније (Кортеса).

(Танјуг)